

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ДУ «ЦЕНТРАЛЬНИЙ МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ
З ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ МОЗ УКРАЇНИ»
ДВНЗ «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МОЗ УКРАЇНИ»

МАТЕРІАЛИ
XVI Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю

ІННОВАЦІЇ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ
ТА ФАРМАЦЕВТИЧНІЙ ОСВІТІ УКРАЇНИ
(з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України
за допомогою відеоконференц-зв'язку)

16–17 травня 2019 року
м. Тернопіль

Тернопіль
ТНМУ
«Укрмедкнига»
2019

УДК 378.001.895:61(063)(477)

I-66

Відповідальний за випуск: проф. А. Г. Шульгай.

Інновації у вищій медичній та фармацевтичній освіті України (з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою відеоконференц-зв'язку) : матеріали XVI Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю (Тернопіль, 16–17 трав. 2019 р.) / Терноп. нац. мед. ун-т імені І. Я. Горбачевського. – Тернопіль : ТНМУ, 2019. – 332 с.

ВІРТУАЛЬНІ ПАЦІЄНТИ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ МЕТОД ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

Фурик О.О., Рябокони О.В., Оніщенко Т.Є., Савельєв В.Г., Хелемендик А.Б.

Запорізький державний медичний університет

Вступ. Фундаментальною ціллю сучасної медичної освіти є підготовка конкурентоспроможних фахівців міжнародного класу, що володіють навичками нестандартного критичного мислення та вмінням самостійно діяти.

Основна частина. Підвищення якості підготовки майбутніх лікарів та збільшений потік наукової інформації потребують удосконалення методів викладання [1]. У зв'язку зі стрімким та швидким розвитком технологій таким же темпом повинні розвиватися й інформаційні освітні технології [2]. Поряд із традиційними методиками викладання для підготовки студентів існує ряд дистанційних. Першим методом, що був впроваджений у розвиток медичної освіти була предметно – орієнтована система (blended learning), або змішане навчання з освітньою концепцією, в рамках якої студент отримує знання і самостійно онлайн, і очно з викладачем [3]. Наступна методика – системно-орієнтований підхід, або flipped classroom – принцип навчання, за яким основне засвоєння нового матеріалу студентами відбувається вдома, а час аудиторної роботи виділяється на виконання завдань, вправ, проведення лабораторних і практичних досліджень, індивідуальні консультації вчителя тощо [4]. Третій етап – метод кейсів (case method) -метод конкретних ситуацій, техніка навчання, що використовує опис реальних ситуацій [5, 6].

Проте, розвитку критичного мислення сприяють новітні методи дистанційного навчання з використанням сучасних технологій. Для досягнення цієї мети у деяких ВНЗ України [7, 8] впроваджені сучасні перспективні інноваційні методи, такі як проблемно – орієнтованого навчання (problem based leaning) та D-проблемно-орієнтоване навчання (D-PBL (Problem-Based Learning) з використанням віртуальних пацієнтів. Дані методи призначені для стимулювання вивчення традиційних фундаментальних дисциплін з клінічної точки зору, які дають можливість повноцінного оволодіння проблемою з глибоким, активним, стійким засвоєнням матеріалу на прикладі реальних життєвих ситуацій при максимальному використанні доказово обґрунтованих світових інформаційних ресурсів [9]. Постановка проблеми при розгляді клінічного випадку із залученням віртуальних пацієнтів, дозволяє студентам самим визначити ту область знань медицини, яка необхідна їм для вирішення ситуації [10]. В умовах навчання за даними методиками, студентам пропонується проводити визначення оптимальної діагностично-лікувальної тактики ведення віртуальних пацієнтів із подальшим аналізом зроблених помилок. Педагогічно це вирішує фундаментальну проблему в клінічному менеджменті – навчити студентів приймати правильні рішення без шкоди для безпеки пацієнта. Студенти не дізнаються одразу, чи вірну відповідь вони дали, події продовжуються певним шляхом, і тільки після повної реалізації сценарію віртуального пацієнта, студенти розуміють наслідки, до яких привів їх вибір. Для того, щоб навчальний процес був максимально ефективним, іноді наслідками вибору невірної тактики може бути погіршення стану, або навіть «смерть» віртуального пацієнта. З метою подальшої оптимізації викладання клінічних дисциплін, ми вважаємо доцільним визначити

структуру найпоширеніших медичних помилок, та створити базу віртуальних пацієнтів з медичними помилками різних напрямків медицини для можливості студентів навчатися в безпечних умовах для майбутніх пацієнтів.

Висновки. Поряд із традиційними методиками викладання для підготовки студентів існує ряд дистанційних. Методики з використанням віртуальних пацієнтів при підготовці майбутніх лікарів є найбільш вагомими, що призводять до свідомого формування навичок самоорганізації, самонавчання і самоконтролю, підвищують рівень ставлення до придбання професійних знань і умінь. Вважаємо перспективним створити базу віртуальних пацієнтів відповідно до структури найпоширеніших медичних помилок, що у майбутній професійній діяльності стане основою запобігання медичних помилок, зменшить шкоду та підвищить загальний рівень медико-санітарної допомоги.

Література

1. Lopina N. Components of Case Based Education in Studying Internal Medicine Based on Modern Educational Web-Technologies / N. Lopina // Conference Best practice for research teaching in medical education. – Pécs, Hungary. – 2018. P. 31.
2. The structural organization of the electronic database of clinical cases of a higher medical institution on the basis of informational and educational web technologies / L.N. Katjuhin, I.A. Salov, I.S. Danilova [et al.] // ADVANCES OF SCIENCE: Proceedings of articles the international scientific conference. Czech Republic, Karlovy Vary – Ukraine, Kyiv. – 2018. P. 1818-1824.
3. Еругина М. В. Инновационные технологии в образовательном процессе / М. В. Еругина// БМИК. – 2013. – №10. <http://cyberleninka.ru/article/n/innovatsionnyetehnologii-v-obrazovatelnom-protsesse>
4. Деркач А. М. Кейс-метод в обучении органической химии: составление и использование заданий / А. М. Деркач // Среднее профессиональное образование. — 2010. — N 11. — С. 45-47.
5. Medical Student and Tutor Perceptions of Video Versus Text in an Interactive Online Virtual Patient for Problem-Based Learning: A Pilot Study / L. A. Woodham, R. H. Ellaway, J. Round [et al.] // J Med Internet Res.- 2015. – Vol. 17 (6). doi: 10.2196/jmir.3922.
6. Лопіна Н.А. Практико-орієнтований кейс-метод навчання в системі безперервної медичної освіти на основі інформаційних веб-технологій. Практика неперервної професійної освіти: теорія і практика / Н.А. Лопіна, Журавльова Л.В. // Continuing professional education: theory and practice (series: pedagogical sciences). – 2018. – № 3-4. – С. 56-57.
7. Журавльова Л.В. Запровадження новітніх методів навчання на рівні післядипломної освіти / Л.В. Журавльова, Н.А. Лопіна // Матеріали XLVII навчально-методичної конференції: Організація навчального процесу студентів з різними кваліфікаційними рівнями підготовки в ХНМУ. – 2013. – с. 225.

8. Лопіна Н. А. Роль візуалізації за допомогою інтерактивних флеш-карток у вивченні дисципліни «внутрішня медицина» / Н. А. Лопіна // Актуальні питання вищої медичної освіти в Україні (з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою відеоконференц-зв'язку) : матеріали XV Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (Тернопіль, 17–18 трав. 2018 р.). Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського. Тернопіль: ТДМУ. – 2018. – С. 187–188.

9. Искренко Э. В. Проблемно-ориентированное обучение: особенности методики преподавания в Великобритании / Э. В. Искренко, Т. А. Полтон // Научные ведомости. – 2008. – № 10. – С. 214–218.

10. The process of problem-based learning: What works and why / Schmidt, G. Henk, Rotgans [et al.] // Medical Education 2011. – Vol. 45 (8). P. 792–806. doi:10.1111/j.1365-2923.2011.04035.

ЗАСТОСУВАННЯ СИМУЛЯЦІЙНИХ СЦЕНАРІЇВ У ПРАКТИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ В ІНТЕРНАТУРІ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «ПЕДІАТРІЯ»

Хільчевська В.С.

Вищий державний навчальний заклад України «Буковинський державний медичний університет»

Вступ. Відомо, що впровадження у навчальний процес на всіх етапах безперервної медичної освіти симуляційних технологій сприяє зменшенню лікарських помилок та підвищенню якості надання медичної допомоги [1].

Основна частина. На кафедрі педіатрії та дитячих інфекційних хвороб БДМУ відпрацьовано сценарій діагностики в пацієнта бронхообструктивного синдрому, що ускладнився дихальною і серцево-судинною недостатністю, та здійснення алгоритму дій на до- та шпитальному етапах медичної допомоги. До сценарію вміщено виділення провідного патологічного синдрому у дитини 5-ти років (манекен) для початкового етапу надання допомоги, оцінка вітальних з інтерпретацією можливих показників, вибір лікарських препаратів, визначення дози та шляхів їх введення, забезпечення венозного доступу та розрахунок початкового об'єму інфузії, застосування інфузомату з обов'язковим контролем якості оволодіння навичок.

До і після проходження симуляційного сценарію лі-

карям-інтернам було запропоновано тестування за форматом «Крок 3. Загальна лікарська підготовка» за тематикою «Дихальна недостатність» та «Гостра серцево-судинна недостатність». Після симуляційної практики результат тестування виявився вищим (84,5% порівняно з 76,5% до тренінгу) та вірогідно корелював з моніторинговою контрольною роботою у форматі «Крок-3» ($r=0,56$).

Висновок. Таким чином, симуляційні технології у навчанні лікарів-інтернів можна застосовувати як складову частину їх практичної підготовки, формування клінічного мислення, а також досить ефективний механізм у підготовці до ліцензійного інтегрованого іспиту.

Література

1. Матюха Л.Ф. Симуляційні методи навчання – сучасний напрямок розвитку післядипломної освіти в медицині / Л.Ф. Матюха, Н.В. Малютіна, Н.В. Васильєва // Медицина неотложных состояний. – 2016. – №4 (75).

СИМУЛЯЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ЕФЕКТИВНОГО ЗАСВОЄННЯ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК СТУДЕНТАМИ З ДИСЦИПЛІНИ «ЕКСТРЕНА ТА НЕВІДКЛАДНА МЕДИЧНА ДОПОМОГА»

Швед М. І., Сусла О. Б., Кіцак Я. М., Сидоренко О. Л., Прокопович О. А., Припхан І. Б., Гурський В. Т.

Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України

Ефективне засвоєння знань і практичних навичок з надання екстреної та невідкладної медичної допомоги є важливою складовою в системі додипломної медичної освіти в рамках імплементації Закону України «Про вищу освіту» (2014) та Закону України «Про екстрену медичну допомогу» (2012). На сьогодні застосування симуляційних технологій навчання при викладанні дисципліни «Екстрена та невідкладна медична допомога» є для студентів-медиків необхідним інструментом забезпечення високого рівня оволодіння практичними навичками.

Мета дослідження – оцінити вплив симуляційного навчання на рівень засвоєння практичних навичок з дисципліни «Екстрена та невідкладна медична допомога» при підготовці лікарів за спеціальністю «Лікувальна справа» та «Стоматологія».

Статистичний аналіз рівня теоретичних знань та практичних умінь з екстреної та невідкладної медичної допомоги проведено у 78 студентів 4-го та 6-го курсів медичного факультету, а також у 32 студентів 5-го курсу стоматологічного факультету. Для оптимізації освітнього процесу

на кафедрі нами розроблено опитувальний лист, який містить перелік із дев'яти практичних навичок, передбачених навчальною програмою. Опитування було анонімним та проводилось у два етапи: до (на першому занятті) та після (на останньому занятті) симуляційного навчання. Оцінювання проводили за 10-бальною шкалою [1].

Аналіз опитувальних листків показав, що, незалежно від майбутнього фаху та курсу навчання, на початку вивчення дисципліни «Екстрена та невідкладна медична допомога» студенти демонстрували належні теоретичні знання та можливість виконання у симуляційному класі практичної навички з технології первинного та вторинного обстеження, виконання потрібного прийому Сафара, прийому Геймліха, техніки одягання шийного комірця як у сидячому, так і в лежачому положеннях. Водночас при оцінюванні техніки забезпечення прохідності дихальних шляхів, вентиляції легень методом «рот до рота», «рот до носа», через дихальну маску мішком Амбу, з використанням ларингеальної маски, ларингеальної трубки, комбіг'юба та інтубаційної трубки у студентів 4-го курсу медичного факультету та 5-го курсу

<i>Жемела А.П., Коптев М.М., Проніна О.М., Білаш С.М.</i> ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ СИМУЛЯЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ КЛІНІЧНОЇ АНАТОМІЇ І ОПЕРАТИВНОЇ ХІРУРГІЇ	298
<i>Кліманський Р.П., Веселий С.В., Юдін О.І.</i> ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ НА ЦИКЛІ "ДИТЯЧА ХІРУРГІЯ"	299
<i>Купновська І.Г., Клименко В.І., Фітківська І.П., Белегай Р.І., Губіна Н.В., Віварченко М.П., Микула Ю.І.</i> РОЛЬ СИМУЛЯЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПРОВІЗОРІВ.....	300
<i>Лопіна Н.А., Журавльова Л.В.</i> ВИКОРИСТАННЯ КОНСТРУКТОРІВ ЕЛЕКТРОННИХ КУРСІВ ДЛЯ РОЗРОБКИ КОМП'ЮТЕРНИХ СИМУЛЯТОРІВ КЛІНІЧНИХ ВИПАДКІВ	301
<i>Макеєва Н.І., Одинець Ю.В., Ярова К.К., Алексеева Н.П., Головачова В.О., Афанасьєва О.О., Бірюкова М.К.</i> СИМУЛЯЦІЙНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ В ФАХОВІЙ ПІДГОТОВЦІ НА КАФЕДРІ ПЕДІАТРІЇ № 2 ХНМУ	302
<i>Мороз В. М., Гумінський Ю. Й., Коньков Д. Г., Фоміна Л. В., Гумінська О. Ю</i> ДОСВІД РОБОТИ СИМУЛЯЦІЙНОГО ЦЕНТРУ ВІННИЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ: ПІДСУМКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	303
<i>Маракушин Д.І., Шиян Д.М., Бондарева А.В.</i> СИМУЛЯЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК СУЧАСНИЙ СПОСІБ ОПАНУВАННЯ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК ЛІКАРІВ.....	307
<i>Рекова Л.П., Григорова А.О., Сухіна І.С.</i> ОПТИМІЗАЦІЯ ВИКЛАДАННЯ ХІРУРГІЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ З ВИКОРИСТАННЯМ СИМУЛЯЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	307
<i>Савеліхіна І.О., Островський М.М., Варунків О.І., Островська К.М., Швець К.В.</i> РОЛЬ СИМУЛЯЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В МЕДИЧНОМУ ВУЗІ	308
<i>Самойленко Г.Є., Кліманський Р.П., Жаріков С.О.</i> РОЛЬ ЦЕНРУ СИМУЛЯЦІЙНОЇ МЕДИЦИНИ У КУРСІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ ХІРУРГІЯ.....	308
<i>Сирова Г.О., Макаров В.О., Завада О.О., Каліненко О.С., Присяжний О.В.</i> САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ ПРИ СТВОРЕННІ СИМУЛЯЦІЙНИХ МОДЕЛЕЙ.....	309
<i>Скрипников П.М., Гуржій О.В., Коломієць С.В.</i> ВИКОРИСТАННЯ ФОРМ СИМУЛЯЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВЦІ ЛІКАРІВ-СТОМАТОЛОГІВ	310
<i>Ткаченко М.М., Гороть І.В., Романенко Г.О.</i> СИМУЛЯЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ ПРОМЕНЕВОЇ ТЕРАПІЇ НА ДОДИПЛОМНОМУ ЕТАПІ.....	311
<i>Фоміна Л. В., Наливайко Н. А., Шейко А. О.</i> СИМУЛЯЦІЙНО-ЦИФРОВЕ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ.....	312
<i>Фурик О.О., Рябокоч О.В., Оніценко Т.Є., Савельєв В.Г., Хелемендик А.Б.</i> ВІРТУАЛЬНІ ПАЦІЄНТИ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ МЕТОД ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ	313
<i>Хільчевська В.С.</i> ЗАСТОСУВАННЯ СИМУЛЯЦІЙНИХ СЦЕНАРІЇВ У ПРАКТИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ В ІНТЕРНАТУРІ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «ПЕДІАТРІЯ»	314
<i>Швед М. І., Сусла О. Б., Кіцак Я. М., Сидоренко О. Л., Прокопович О. А., Припхан І. Б., Гурський В. Т.</i> СИМУЛЯЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ЕФЕКТИВНОГО ЗАСВОЄННЯ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК СТУДЕНТАМИ З ДИСЦИПЛІНИ «ЕКСТРЕНА ТА НЕВІДКЛАДНА МЕДИЧНА ДОПОМОГА»	314
<i>Щербина М.О., Аралов О.М., Скорбач О.І.</i> ЕФЕКТИВНІСТЬ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ ВУЗІВ З ВИКОРИСТАННЯМ КОМБІНАЦІЇ СИМУЛЯЦІЙНИХ МЕТОДІВ	315
<i>Voloshyna L.I., Skikevych M.G.</i> THE POSSIBILITIES OF USING SIMULATION CENTERS FOR THE FORMATION OF PROFESSIONAL COMPETENCIES IN SURGICAL DENTISTRY AMONG GRADUATES OF DENTAL FACULTIES	316

Підп. до друку 10.05.2019. Формат 60×84/8.

Ум. друк. арк. 38,60. Обл.-вид. арк. 43,24.

Тираж 100 пр. Зам. № 147.

Видавець і виготівник

ДВНЗ «Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України».

Майдан Волі, 1, м. Тернопіль, 46001, Україна.

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи

ДК № 2215 від 16.06.2005 р.